

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 9Co/190/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4414222162
Dátum vydania rozhodnutia: 09. 03. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Ingrid Radošická Vallová
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2017:4414222162.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Ingrid Radošickej Vallovej a členov senátu JUDr. Kataríny Marčekovej a Mgr. Andrey Szombathovej-Polákovej, v právnej veci žalobcu: U. S., nar. XX. XX. XXXX, bytom Z., C. XXX/XX proti žalovanému: POHOTOVOSTĚ, s. r. o., Bratislava, Pribinova 25, IČO: 35 807 598, o určenie neplatnosti dohody o zrážkach zo mzdy, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Nové Zámky zo dňa 7. decembra 2015 č. k. 9C/290/2014-85 takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e .**

Žalobcovi sa náhrada trov odvolacieho konania nepriznáva.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie určil, že dohoda o zrážkach zo mzdy a iných príjmov zo Zmluvy o úvere č. 405701321 zo dňa 22. 10. 2012, uzatvorená medzi žalobcom a žalovaným, je neplatná. Žalobcovi nepriznal náhradu trov konania a zároveň mu priznal oslobodenie od platenia súdnych poplatkov, počnúc právoplatnosťou rozsudku. Zároveň žalovaného zaviazal zaplatiť na účet súdu prvej inštancie súdny poplatok vo výške 102,50 eura do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Po právnej stránke svoje rozhodnutie odôvodnil ustanovením § 551 ods. 1, 2, § 51 ods. 1, 2, § 53 ods. 1, § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ako aj ustanovením článku III. ods. 2, 3 Smernice Rady č. 93/13 EHS z 5. apríla 2013, § 497 Obchodného zákonníka, § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka a § 80 písm. c/ OSP, ako aj zisteným skutkovým stavom. Súd má za to, že v danom prípade naliehavý právny záujem žalobcu na požadovanom určení je daný tým, že žalovaný reálne plnil realizáciu zabezpečovacieho prostriedku, čím dochádza a môže aj v budúcnosti dochádzať bez právneho dôvodu (akéhokoľvek rozhodnutia súdu, alebo inej inštitúcie) k zásahu do jeho majetkovej sféry, pričom zamestnávateľ žalobcu bude musieť, rešpektujúc uzatvorenú dohodu vykonávať zrážky zo mzdy žalobcu a žalovaný sa môže na úkor žalobcu takto bezdôvodne obohacovať a žalobca iným spôsobom ako žalobou na súde sa zmeny tohto stavu nemôže domôcť. Vykonaným dokazovaním mal súd za preukázané, že účastníci konania dňa 22. 10. 2012 uzavreli Zmluvu o úvere č. 405701321 v predmete poskytnutia úveru vo výške 350 eur s uvedením mesačnej splátky 56 eur, počnúc od 23. 11. 2012 s navýšením o príslušný poplatok vo výške 322 eur s RPMN, ktorý údaj v percentách sa na citovanej zmluve o úvere nachádza, no nie je čitateľný. Súčasťou zmluvy o úvere bola aj Dohoda o zrážkach zo mzdy uzatvorená v zmysle § 551 Občianskeho zákonníka, podľa ktorej žalobca súhlasil, aby mu boli vykonané zrážky zo mzdy, a to vo výške mesačnej splátky uvedenej v zmluve o úvere. V predmetnej dohode žalobca súhlasil, že veriteľ je oprávnený túto dohodu predložiť zamestnávateľovi kedykoľvek v priebehu platnosti zmluvy o úvere. Z dokazovania súd mal za preukázané, že predmetná zmluva o úvere je tzv. štandardná alebo formulárová zmluva a ide o zmluvu spotrebiteľskú v zmysle ustanovení § 52 a nasl. OZ. Neoddeliteľnou súčasťou zmluvy je aj Dohoda o zrážkach zo mzdy, ktorú je spotrebiteľ nútený podpísať. Uzatvorením Dohody o zrážkach zo mzdy je spotrebiteľ nútený kedykoľvek v platnosti zmluvy strpieť vykonávanie zrážok

zo mzdy na úhradu pohľadávky veriteľa vyčíslenej zamestnávateľovi bez súdnej kontroly uplatnenej veriteľom na základe neprijateľných klauzúl, resp. bez možnosti spotrebiteľa zamedziť ich vykonávanie v rozsahu uplatnenom z neprijateľných zmluvných podmienok. Podľa ustálenej judikatúry systém ochrany spotrebiteľov zavedený Smernicou Rady 93/13/EHS o nekalých zmluvných podmienkach vychádza z myšlienky, že spotrebiteľ sa v porovnaní s predajcom alebo dodávateľom nachádza v znevýhodnenom postavení, pokiaľ ide o vyjednávajúcu silu, ako aj úroveň informovanosti a táto situácia ho vedie k pristúpeniu na podmienky pripravené vopred predajcom bez toho, aby mohol ovplyvniť ich obsah. Je potrebné zdôrazniť, že súdna kontrola štandardných zmlúv je postavená na absolútnej neplatnosti neprijateľných klauzúl, rozhodujúce teda je, že problémová zmluvná podmienka v spotrebiteľskej zmluve je objektívne spôsobilá poškodiť spotrebiteľa. Súd v danom prípade poukazuje na závery Komisie na posudzovanie podmienok v spotrebiteľských zmluvách a nekalých obchodných praktík pri Ministerstve spravodlivosti SR zo dňa 21. 1. 2011 pod č. 8636/2010-110.98,113,179, ktorým v bode 9 Komisia dospela k záveru, že dohoda o zrážkach zo mzdy uzatvorená podľa § 551 OZ je zmluvnou podmienkou spôsobujúcou hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa a je v rozpore s ustanovením § 53 OZ, keďže spotrebiteľ je už v čase vzniku nútený uzatvoriť dohodu o zrážkach zo mzdy. Výkon zrážok zo mzdy je pritom súkromným procesom, ktorý nepodlieha nijakej autorizácii a verifikácii primeranosti a spotrebiteľ môže byť vystavený neprijateľnému konaniu zo strany dodávateľa. Z uvedeného dôvodu ide preto o neprijateľnú zmluvnú podmienku. S poukazom na vyššie uvedené skutočnosti súd dospel k záveru, že dohoda o zrážkach zo mzdy uzatvorená medzi žalobcom a žalovaným k zmluve o úvere pod č. 405701321 je neprijateľnou zmluvnou podmienkou v zmysle ustanovení § 53 ods. 1 a 5 OZ z dôvodu, že žalobca ako spotrebiteľ bol nútený predmetnú dohodu vo vzťahu k žalovanému ako veriteľovi podpísať ako neoddeliteľnú súčasť formulárovej zmluvy o poskytnutí úveru a tým sa dobrovoľne podrobiť vykonávaným zrážkam bez možnosti zabránenia ich vykonávania za predpokladu, že tieto sú uplatňované veriteľom z neprijateľných zmluvných klauzúl, resp. z neplatnej časti právneho úkonu pre rozpor so zákonom alebo dobrými mravmi. Nakoľko uvedený zabezpečovací inštitút umožňuje dodávateľovi siahnuť na majetkové práva spotrebiteľa aj za predpokladu, že si uvedené nároky uplatňuje z neprijateľných klauzúl, resp. neplatných právnych úkonov, súd je toho názoru, že spôsobuje hrubú nerovnováhu v neprospech spotrebiteľa, ktorý je povinný sa takémuto konaniu dodávateľa podriaďiť bez predchádzajúcej súdnej kontroly, prípadných neprijateľných klauzúl uplatneného nároku dodávateľa a z uvedeného dôvodu súd dohodu o zrážkach zo mzdy vyhodnotil za neprijateľnú a tým aj neplatnú zmluvnú podmienku v zmysle ustanovení § 53 ods. 1 až 6 OZ a návrhu v plnom rozsahu vyhovel. Inak uvedené, dohoda o zrážkach zo mzdy uzatvorená účastníkmi z úverovej zmluvy je zmluvnou podmienkou spôsobujúcou hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa, pretože spotrebiteľ je nútený kedykoľvek v čase platnosti zmluvy strpieť vykonávanie zrážok zo mzdy na úhradu pohľadávky veriteľa vyčíslenej zamestnávateľovi bez súdnej kontroly, a teda ide o tzv. mimosúdne zrážky zo mzdy, ktoré umožňujú postihovať majetok dlžníka. Dlžník preto tieto zrážky nedokáže priamo voči svojmu zamestnávateľovi zastaviť, a to napriek neexistencii súdneho rozhodnutia, ktoré by judikovalo sporný právny vzťah. Z tohto dôvodu moc nad majetkom žalobcu je koncentrovaná v rukách veriteľa - žalovaného, ktorý na stanovenie výšky pohľadávky a jej príslušenstva na účely mimosúdneho postihnutia jeho majetku nepotrebuje súdne rozhodnutie. Uzavretá zmluva poskytuje žalovanému ako veriteľovi priamo právny priestor na postihnutie jeho majetku a to vrátane plnení z neprijateľných zmluvných podmienok, prípadne plnenie v rozpore s kolíznymi ustanoveniami zákona. Dohoda o zrážkach zo mzdy je teda zmluvnou podmienkou spôsobujúcou hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech žalobcu a je v rozpore s § 53 OZ, keďže žalobca bol už v čase vzniku úverovej zmluvy nútený uzatvoriť dohodu o zrážkach zo mzdy. Je nesporné, že vnútroštátnemu súdu prislúcha posúdiť, či možno zmluvnú podmienku kvalifikovať ako nekalú. Inštitút dohody o zrážkach zo mzdy nie je založený na objektívnom vyhodnotení výšky dlhu, ale na subjektívnej predstave veriteľa o výške pohľadávky a jej príslušenstva. Výška pohľadávky síce môže mať oporu v zmluve, ale pri zmluve so zmluvnými podmienkami, ktoré neboli predmetom posúdenia súdu alebo inej objektívnej inštitúcie, je relevantné ex offo súdne preskúmanie práve z dôvodu nebezpečenstva, že spotrebiteľ zmluvné podmienky nedokáže vyhodnotiť. Z uvedeného dôvodu za nesprávny treba považovať aj názor žalovaného, že žalobca nemá naliehavý právny záujem na určení neplatnosti dohody o zrážkach zo mzdy. Na uvedených záveroch súdu nič nemení ani skutočnosť, že konanie žalobcu nemožno považovať za zodpovedné z toho pohľadu, že po uzatvorení zmluvy o úvere č. 405701321 zo dňa 22. 10. 2012 a nedodržaní splátkového kalendára s tým, že pred touto zmluvou uzatvoril prvú zmluvu o úvere č. 405701134 zo dňa 24. 04. 2012, ako aj dohodu o zrážkach zo mzdy, ktorej určenie neplatnosti je predmetom konania tunajšieho súdu sp. zn. 10C/292/2014. Súd ďalej dodáva, že z hľadiska neplatnosti právneho úkonu podľa § 39 OZ zmluvu o úvere č. 405701321 zo dňa 22. 10.

2012 je nutné považovať za absolútne neplatnú pre rozpor so zákonom a s dobrými mravmi. Odplata za úver je totiž rozhodujúcim kvalifikačným kritériom úverovej zmluvy, a pokiaľ dohoda o odplate je neplatná, úverová zmluva stráca svoje opodstatnenie. Ako je konštatované vyššie, priemerná úroková sadzba spotrebiteľských úverov na jeden rok a k mesiacu apríl 2012 sa pohybovala na úrovni 7,20%. Pri porovnaní výšky odplaty v súdnej veci, kde úver bol poskytnutý vo výške 350 eur a odplata predstavovala 322 eur pri dohodnutých 12 mesačných splátkach po 56 eur, tak je nutné konštatovať, že výška odplaty 322 eur predstavuje hrubý nepomer k štandardným spotrebiteľským úverom v tej dobe pohybujúcich sa na úrovni 7,20% ročne. Tým je nutné konštatovať, a to v rámci riešenia si predbežnej otázky, neplatnosť celej zmluvy o úvere, čo má za následok, že ak je neplatná zmluva o úvere ako hlavný záväzok, nemôže byť platná ani dohoda o zrážkach zo mzdy a z iných príjmov uzatvorená účastníkmi dňa 22. 10. 2012, pretože existencia vedľajšieho záväzku je viazaná na existenciu hlavného záväzku. O trovách konania súd rozhodol podľa § 142 ods. 1 OSP a žalobcovi úspešnému v konaní nepriznal náhradu trov konania, pretože mu žiadne nevznikli. Žalobca je ako spotrebiteľ v konaní podľa § 4 ods. 2 písm. za/ Zákona o súdnych poplatkoch oslobodený od súdnych poplatkov a v konaní mal úspech, preto o povinnosti žalovaného zaplatiť súdny poplatok vo výške 102,50 eura rozhodol podľa § 2 ods. 2 k položke 1 písmeno b/ sadzobníka súdnych poplatkov.

2. Rozsudok súdu prvej inštancie napadol v zákonnej lehote odvolaním žalovaný, ktorý namietal, že konanie má inú vadu, ktorá by mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia a v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1 písm. d/ OSP (vtedy platného procesného predpisu). Nesúhlasil s tvrdením súdu, že neexistujú nároky z dohody o zrážkach zo mzdy uzatvorenej medzi ním a žalobcom a žalobca ani nepreukázal, ani netvrdil dôvody o jej neplatnosti. Dohoda bola uzatvorená platne a so všetkými príslušnými náležitosťami, preto má za to, že na jej základe sa patrične vykonáva zrážka sumy, ktorá je dlžná. Dáva do pozornosti, že dohoda predstavuje samostatný dokument, ktorý predstavuje len jeden zo zabezpečovacích inštitútov, ktorým si veriteľ zabezpečuje, že jeho pohľadávka bude splatná. Možnosť veriteľa zabezpečiť svoju pohľadávku, ktorá má spotrebiteľský alebo iný charakter nie je vylúčená. Dohoda ako samostatný dokument je rovnako v súlade so Zákom o ochrane spotrebiteľa, v ktorej zákonodarca pripustil možnosť zabezpečenia uspokojenia pohľadávky alebo splnenia záväzku vyplývajúceho zo spotrebiteľskej zmluvy, dohodou o zrážkach zo mzdy a iných príjmov, ak táto dohoda je uzavretá vo forme osobitnej listiny. Z napadnutého rozsudku nie je zrejmé, že by žalobca preukázal, že by nebol o následkoch uzavretia tejto dohody osobitne poučený. To, že dohoda o zrážkach zo mzdy bola so žalobcom individuálne dojednaná, dosvedčuje existencia dodatku k zmluve o úvere, v súvislosti s ktorou bola dohoda uzavretá a síce dodatok precizujúci použitie žalovaným poskytnutých finančných prostriedkov na výkon zamestnania žalobcu. Jedná sa o dodatok vlastnoručne vyplnený a podpísaný žalobcom, ktorý opätovne nie je a nemôže byť uniformne uzatváraným. Zároveň nie je pravdou, že v prípade dohody o zrážkach zo mzdy môže dôjsť k nekontrolovateľnému konaniu zo strany veriteľa, pretože právny predpis (§ 551 ods. 1 OZ) a/ obsahuje zákonný limit výšky vykonávaných zrážok s tým, že tieto nesmú byť väčšie ako boli v prípade výkonu rozhodnutia; b/ predbežným opatrením súdu možno uložiť povinnosť platiteľa mzdy nevykonávať zrážky podľa dohody o zrážkach zo mzdy a c/ ak by sa stalo, že by platiteľ mzdy zrazil dlžníkovi zo mzdy viac než bol oprávnený a povinný, a tieto sumy by poukázal veriteľovi, veriteľ by sa na úkor dlžníka bezdôvodne obohatil, a preto by tieto sumy musel vrátiť. Navyiac dal do pozornosti § 53 ods. 7 Občianskeho zákonníka, v ktorom zákonodarca vyslovene určil, že zabezpečenie splnenia záväzku zo spotrebiteľskej zmluvy prostredníctvom zabezpečovacieho prevodu práva k nehnuteľnosti je pri spotrebiteľskej zmluve neprípustné. Ak teda zákonodarca v tom istom zákone zakáže použitie jedného zabezpečovacieho prostriedku v spotrebiteľských vzťahoch a o ostatných mlčí, použitím výkladu a contrario je zrejmé, že ostatné zabezpečovacie prostriedky sú v spotrebiteľských vzťahoch právne povolené (vrátane dohody o zrážkach zo mzdy). Taký istý záver platí aj v prípade zák. č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov, v ktorom zákonodarca výslovne uvádza, ktoré úvery sa nepovažujú za spotrebiteľské, pričom medzi ne radí aj úver zabezpečený záložným právom nehnuteľností úveru, na zabezpečenie ktorého od spotrebiteľa vyžaduje, aby ako zábezpeku uložil do úschovy veriteľa hnuťelnú vec a zodpovednosť spotrebiteľa sa obmedzuje výlučne na túto založenú hnuťelnú vec. Z toho výkladom a contrario tiež možno vyvodit', že ostatné spôsoby zabezpečenia, medzi nimi aj dohoda o zrážkach zo mzdy, sú pre spotrebiteľské úvery prípustné. Napokon namietal, že žalobca nepreukázal naliehavý právny záujem na určení neplatnosti dohody o zrážkach zo mzdy. Zároveň sa nestotožňuje ani s rozhodnutím súdu prvej inštancie o náhrade trov konania. Ak by vec súd správne posúdil, návrh žalobcu by zamietol a žalovaného by nezaviazal na náhradu trov konania. Žalobca nemá status spotrebiteľa, a preto mu nemožno priznať oslobodenie od

súdneho poplatku. Záverom sa domáhal zrušenia rozsudku súdu prvej inštancie v jeho prvom, treťom a štvrtom výroku a vrátenia veci súdu na ďalšie konanie.

3. K podanému odvolaniu žalovaného sa písomne vyjadril žalobca, ktorý uviedol, že trvá na svojom návrhu o neplatnosť dohody o zrážkach zo mzdy, svoje záväzky zaplatil a úroky, ktoré od neho žalovaný požaduje, sú nereálne. Nie si je vedomý, že by podpisoval akúkoľvek zmenku, uviedol, že keď sa telefonicky informoval ako dospel veriteľ k tak vysokej sume na vymoženie, bolo mu oznámené, že vraj sú to úroky, mediácia a iné. Mediáciu nepodpisovali, ani nežiadali. Trval na rozhodnutí súdu prvej inštancie.

4. Krajský súd v Nitre ako odvolací súd (§ 34 zákona č. 160/2015 Z. z. - Civilný sporový poriadok v znení účinnom od 01. 07. 2016, ďalej len „CSP“) po zistení, že odvolanie podala oprávnená procesná strana v zákonom stanovenej lehote a proti rozsudku je odvolanie prípustné, preskúmal rozsudok súdu prvej inštancie v rozsahu a z dôvodov podaného odvolania (§ 379 a § 380 CSP), a postupujúc vo veci bez nariadenia odvolacieho pojednávania s verejným vyhlásením rozhodnutia (§ 219 ods. 3 CSP v spojení s § 378 ods. 1 CSP) rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil.

5. Dňom 01. 07. 2016 nadobudol účinnosť zákon č. 160/2015 Z. z. - Civilný sporový poriadok, ktorý v § 470 ods. 1 ustanovuje, že tento zákon platí aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Podľa § 470 ods. 2 CSP právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

6. Podľa § 387 ods. 1, 2 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

7. Predmetom konania je určenie, že Dohoda o zrážkach zo mzdy a z iných príjmov zo zmluvy o úvere č. 405701321 zo dňa 22. 10. 2012, uzatvorená medzi žalobcom a žalovaným, je neplatná. Predmetom zrážok zo mzdy žalobcu bola pohľadávka zo záväzkovo-právneho vzťahu zo Zmluvy o úvere uzatvorenej medzi stranami sporu dňa 22. 10. 2012 č. 405701321, na základe ktorej žalovaný poskytol žalobcovi úver vo výške 350 eur a žalobca ako dlžník sa zaviazal veriteľovi zaplatiť túto sumu zvýšenú o poplatok vo výške 322 eur, t. j. celkovo 672 eur v 12 mesačných splátkach po 56 eur, počnúc dňom 23. 11. 2012 na účet veriteľa. Súčasťou zmluvy o úvere sú všeobecné podmienky poskytnutia úveru, dohoda o zrážkach zo mzdy a z iných príjmov zo dňa 22. 10. 2012, podľa ktorej dlžník - žalobca súhlasí s tým, aby sa uspokojovanie pohľadávky veriteľa zabezpečilo vykonaním pravidelných mesačných zrážok a aby jeho zamestnávateľ Železničná spoločnosť Slovensko, a. s., Bratislava zrážal mesačne 56 eur a uhrádzal ho na účet veriteľa. Dohoda o zrážkach zo mzdy a z iných príjmov obsahuje vlastnoručný podpis zástupkyne žalovanej, vlastnoručný podpis žalobcu. Napokon, v konaní bola predložená i zmenka pod č. 405701321, ktorá bola vystavená dňa 22. 10. 2012 na zmenkovú sumu 1.066,15 eura a zmenkový úrok 0,25% denne od 15. 09. 2013. Žalobca v konaní tvrdil, že si nepamätá, že túto zmenku podpisoval. Zamestnávateľ žalobcu Železničná spoločnosť Slovensko a. s. oznámil súdu, že žalobca je ich zamestnancom a vykonávajú sa mu zrážky zo mzdy v prospech spoločnosti POHOTOVOSTĽ, s. r. o. Zrážky sa vykonávajú od novembra 2013 po 56 eur mesačne, keď bolo zrazených k 11. 09. 2014 560 eur a platby sú poukazované k variabilnému symbolu 8405701321 a pod variabilným symbolom 8405701134 sa vykonávajú zrážky od mája 2014 po 49 eur a zrazených bolo k 11. 09. 2014 196 eur. Uznesením súdu prvej inštancie zo dňa 11. 02. 2015 pod č. k. 9C/290/2014-46 v spojení s uznesením Krajského súdu v Nitre zo dňa 29. 05. 2015 pod č. k. 7Co/347/2015-68 bola žalovanému uložená povinnosť zdržať sa použitia dohody o zrážkach zo mzdy a z iných príjmov zo zmluvy o úvere č. 405701321 zo dňa 22. 10. 2012 do právoplatného skončenia veci samej o neplatnosť dohody o zrážkach zo mzdy. Zároveň bola uložená zamestnávateľovi žalobcu Železničnej spoločnosti Slovensko a. s. povinnosť zdržať sa vykonávania zrážok zo mzdy žalobcovi podľa Dohody o zrážkach zo mzdy a z iných príjmov zo zmluvy o úvere č. 405701321 zo dňa 22. 10. 2012 až do právoplatného skončenia vo veci samej o neplatnosť dohody o zrážkach zo mzdy. Súd prvej inštancie správne po kladnom vyriešení danosti naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení a po vykonanom dokazovaní dospel k správne právnemu záveru, že dohoda o zrážkach zo mzdy, uzatvorená medzi stranami sporu a zmluva o úvere pod č. 405701321 je neprijateľnou zmluvnou podmienkou v zmysle ust. § 53 ods. 1 a 5 Občianskeho zákonníka a správne rozhodol, keď podanej žalobe vyhovel.

8. Ani odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozhodnutia, ako aj konania, ktoré mu predchádzalo, dospel k záveru, že ani skutočnosti uvádzané žalovaným v podanom odvolaní neboli spôsobilé zmeniť správnosť záveru súdu prvej inštancie, na ktorom založil svoje rozhodnutie, pričom odvolací súd na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia, aj s ohľadom na dôvody a rozsah podaného odvolania, uvádza nasledovné:

9. Pokiaľ žalovaný vo svojom odvolaní namietol, že žalobca nepreukázal naliehavý právny záujem na určení neplatnosti dohody o zrážkach zo mzdy, s touto námietkou sa odvolací súd nestotožňuje. Zo samotného zákonného ustanovenia (§ 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa) vyplýva tento naliehavý právny záujem spotrebiteľa na takomto určení neplatnosti neprijateľnej zmluvnej podmienky a vyslovenia jej neplatnosti. Naliehavý právny záujem je daný vtedy, keď len určovacou žalobou sa môže odstrániť stav neistoty, v ktorom sa žalobca nachádza, pretože len deklarovaným vyslovením neplatnosti predmetnej dohody môže následne argumentovať vo vzťahu k zamestnávateľovi, aby ďalej nevykonával zrážky zo mzdy. Určovanie neplatnosti takejto dohody sa odvíja od posúdenia prijateľnosti, resp. neprijateľnosti takejto dohody ako zmluvnej podmienky spotrebiteľskej zmluvy, na ktorom určení vyplýva naliehavý právny záujem priamo zo zákona. Práve takouto dohodou o zrážkach zo mzdy sa obchádza súdne konanie o skutočnej výške pohľadávky, ktorú je žalobca žalovanému dlžný. Práve takáto určovacia žaloba poskytne žalobcovi v postavení spotrebiteľa ochranu pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami, z čoho vyplýva naliehavý právny záujem na požadovanom určení. Tento výklad je i v súlade s judikatúrou Európskeho súdneho dvora, ktorej charakteristickou črtou je ochrana spotrebiteľa ako slabšej zmluvnej strany (rozsudok Najvyššieho súdu SR zo dňa 18. 11. 2015 sp. zn. 8Cdo/483/2014).

10. Žalovaný v podanom odvolaní namietal, okrem vyššie uvedeného, že žalobca nemá status spotrebiteľa. Ani táto námietka žalovaného v podanom odvolaní nie je dôvodná, keď vykonaným dokazovaním bolo nesporne preukázané, že účastníci konania uzavreli dňa 22. 10. 2012 zmluvu o úvere č. 405701321, pričom uvedený záväzkovo-právny vzťah mal byť zabezpečený dohodou o zrážkach zo mzdy. Uvedená úverová zmluva má bez akýchkoľvek pochybností charakter štandardnej formulárovej spotrebiteľskej zmluvy. Predmetná zmluva spĺňa všetky znaky spotrebiteľskej zmluvy podľa § 52 Občianskeho zákonníka. Išlo o typovú zmluvu, pri ktorej spotrebiteľ nemal možnosť ovplyvňovať jej obsah, pričom zmluvnými stranami bol žalovaný veriteľ (dodávateľ), ktorý pri uzatváraní zmluvy konal v rámci svojej podnikateľskej činnosti a žalobca ako fyzická osoba, ktorý pri uzatváraní zmluvy nekonal v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti (takáto skutočnosť nebola v konaní tvrdená ani preukázaná, a teda bol spotrebiteľom). Existencia dodatku k úverovej zmluve, čo tvrdil žalovaný v podanom odvolaní, ktorý mal potvrdiť, že úver bol poskytovaný na výkon zamestnania žalobcu, nebol zo strany žalovaného v priebehu konania preukázaný. Za danej situácie je bezpochyby namieste konštatovať, že úverová zmluva uzatvorená medzi stranami sporu dňa 22. 10. 2012 pod č. 405701321 je zmluvou spotrebiteľskou v zmysle § 52 a nasledujúcich Občianskeho zákonníka.

11. Smernica Rady č. 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách ukladá členským štátom zabezpečiť, aby spotrebiteľ nebol viazaný nekalými podmienkami a zväziť, či spotrebiteľská zmluva obsahujúca nekalé podmienky obstoja ako celok. Súdny dvor dokonca považuje aj ochranu spotrebiteľa podľa článku 6 smernice za tak významnú, že sa má klásť principiálne na úroveň vnútroštátnym pravidlám verejného poriadku a to v záujme vyššej kvality života. Uvedená smernica vychádza tiež z myšlienky, že spotrebiteľ sa v porovnaní s predajcom alebo dodávateľom nachádza v znevýhodnenom postavení, pokiaľ ide o vyjednávaciu silu, ako aj o úroveň informovanosti a táto situácia ho vedie k pristúpeniu na podmienky vopred pripravené predajcom bez toho, aby mohol vplývať na ich obsah (rozsudky Súdného dvora Európskej únie z 27. júna 2000, Oceáno Grupo Editorial a Salvat Editores, C-240/98 až C-244/98).

12. Inštitút dohody o zrážkach zo mzdy umožnil obísť dôležitý prvok úijného práva, a to ex offo súdnu kontrolu zmluvných podmienok, či nespôsobujú hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa (neprijateľné zmluvné podmienky). Spotrebiteľovi je nevyhnutné poskytnúť ochranu, najmä ak existuje nebezpečenstvo, že sa v euronekomfortnom procese zrážok zo mzdy na základe dohody o zrážkach zo mzdy zabezpečuje a umožňuje uhradiť plnenie z neprijateľných zmluvných podmienok bez súdnej kontroly, na ktorú skutočnosť súd musí brať ohľad. Ak by vnútroštátne právo umožnilo obísť takéto preskúmanie prostredníctvom uzavretej dohody o zrážkach zo mzdy, išlo by o pozbavenie účinku a hlavnej myšlienky Smernice 93/13/EHS.

13. Dohoda o zrážkach zo mzdy a z iných príjmov, uzatvorená podľa § 551 Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov, hoci bola uzatvorená na samostatnom tlačíve, má charakter štandardnej zmluvnej podmienky používanej žalovaným pri uzatváraní zmlúv o spotrebiteľských úveroch so spotrebiteľmi. Občiansky zákonník v ust. § 53 ods. 2 Občianskeho zákonníka za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia nepovažuje také, s ktorými sa spotrebiteľ nemal možnosť vopred oboznámiť pred podpisom zmluvy a nemohol ovplyvniť jej obsah. Dohoda o zrážkach zo mzdy a z iných príjmov, ak má byť súdmi akceptovaná, musí byť výsledkom zmluvnej autonómie strán a slobodnej vôle oboch zmluvných strán. Žalovaný ako veriteľ formulárovou zmluvou do prejavu vôle žalobcu k uzavretej zmluve o úvere, o uzavretie ktorého len mal záujem, zahrnul bez ďalšieho automatické uzavretie dohody o zrážkach zo mzdy. Na uvedenom nemení nič ani tá skutočnosť, že dohoda o zrážkach zo mzdy a z iných príjmov bola uzatvorená na samostatnom tlačíve. Toto tlačívo malo typový formulárový charakter, ktorý žalobca nemohol ovplyvniť. Uvedené zmluvné dojednanie tak vnucuje žalobcovi ako spotrebiteľovi určité správanie, konanie, pričom tým zvýhodňuje poskytovateľa služby ako príjemcu plnenia, čím je spôsobená nerovnováha zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Samotná dohoda predložená žalovaným o zrážkach zo mzdy a z iných príjmov nie je založená na objektívnom vyhodnotení výšky dlhu, ale na nútenej subjektívnej predstave veriteľa o výške pohľadávky a jej príslušenstva. Z tohto dôvodu je potom potrebné poskytnúť žalobcovi ako spotrebiteľovi ochranu s ohľadom neexistencie nebezpečenstva, že na základe zrážok zo mzdy na základe dohody sa umožňuje uhradiť plnenie z neprijateľných zmluvných podmienok bez súdnej kontroly, na ktorú skutočnosť musí byť braný ohľad. Uvedená dohoda sa tak stáva inštitútom, ktorý umožňuje obísť dôležitý prvok újného práva, a to ex offo súdnu kontrolu zmluvných podmienok, čo spôsobuje hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa. V opačnom prípade by inštitút dohody o zrážkach zo mzdy umožňoval veriteľovi dosiahnuť uspokojenie svojej pohľadávky siahnutím na majetok dlžníka bez predchádzajúceho odobrenia súdom, či iným nezávislým orgánom. Bez toho, aby súdny orgán vyhodnotil skutočnú existenciu a výšku dlhu, si takúto výšku ceu dohodu o zrážky zo mzdy diktuje veriteľ sám a vykonávajú sa tak zrážky zo mzdy dlžníka, pričom dlžník nemá možnosť priamo ich zastaviť. Z vyššie uvedeného možno preto dospieť k rovnakému záveru ako súd prvej inštancie, že predmetná dohoda o zrážkach zo mzdy je neprijateľnou zmluvnou podmienkou v neprospech žalobcu ako spotrebiteľa a je v rozpore s ustanovením § 53 Občianskeho zákonníka, keď žalobca v čase vzniku úverovej zmluvy bol nútený uzatvoriť i dohodu o zrážkach zo mzdy, resp. podpísanie tejto dohody podmieňovalo poskytnutie úveru. Samotná dohoda o zrážkach zo mzdy uzatvorená podľa § 551 Občianskeho zákonníka je zmluvnou podmienkou, ktorá spôsobuje hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa. Posilnenie ochrany spotrebiteľa v uvedených prípadoch podporil zákonodarca zavedením nového ustanovenia § 5a ods. 1 písm. a/ do zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa účinného od 01. 05. 2014, v zmysle ktorého je neprípustné zabezpečenie uspokojenia pohľadávky alebo splnenie záväzku zo spotrebiteľskej zmluvy dohodou o zrážkach zo mzdy a z iných príjmov v prospech predávajúcej alebo inej osoby, iba žeby táto dohoda bola uzatvorená vo forme osobitnej listiny, spotrebiteľ bol riadne poučený o dôsledkoch jej uzavretia a mal možnosť ju odmietnuť. Takéto skutočnosti v konaní neboli preukázané.

14. Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny podľa § 187 ods. 1, 2 OSP ako vecne správny potvrdil, pričom v podrobnostiach poukazuje na odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie, s ktorým sa v celom rozsahu stotožňuje.

15. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1, § 255 ods. 1 CSP tak, že náhradu trov odvolacieho konania žalobcovi nepriznal, i keď bol v odvolacom konaní úspešný a vznikol by mu nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu, avšak z obsahu spisu vyplýva, že žalobcovi žiadne trovy odvolacieho konania nevznikli. Odvolací súd v zmysle ust. § 262 ods. 1 CSP rozhoduje len o nároku na náhradu trov konania, keď o výške náhrady trov konania po právoplatnosti rozhodnutia následne rozhodne podľa § 262 ods. 2 CSP súd prvej inštancie. Vzhľadom na skutočnosť, že už v čase rozhodovania odvolacieho súdu bolo zrejmé, že žalobcovi žiadne trovy odvolacieho konania nevznikli a riadiac sa zásadou, aby bola vec čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá v zmysle článku 17 CSP, odvolací súd rozhodol tak, že žalobcovi sa náhrada trov odvolacieho konania nepriznáva.

Toto rozhodnutie prijal odvolací súd pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).